

anne
bebek

anneler ve babalar için

Anaokulu seçerken...

Son yıllarda yürütülen “7 Çok Geç” kampanyaları ve 5-6 yaş için hazırlanan anasınıflarının sadece pilot okullarda değil tüm ilköğretimlerde yer alması çalışmaları, çocuklar için okul öncesi eğitimin öneminden kaynaklanıyor.

Anaokuluna başlama yaşı ne olmalı?

Çocukların psikolojik ve sosyal gelişimleri açısından anasınıfına başlama yaşı 4-5 olmalıdır. “hayır” cı dönemlerini, benmerkezci yaklaşımlarını yavaş yavaş bırakabilmesi, arkadaş ortamına ve evden farklı bir yaşam alanında annesinden ayrı zaman geçirebilmesi için çocuğun yeterli olgunluğa sahip olması gerekmektedir. Ayrıca bazı basit ihtiyaçlarını giderebilecek fiziksel yetkinliğe de sahip olmaları gerekir.

Anaokulu eğitimi neden önemlidir?

0-6 yaş çocukların beyin gelişimde önemli yer tutar. 6 yaşına gelmiş bir çocuğun beyini büyük ölçüde yetişkin bir bireyin beyin ölçüsüne gelmiştir. Çocuğun bir bütün olarak 0-6 yaş gelişimini iki parçada değerlendiren uzmanlar 3-6 yaş arasındaki çocuğun bir önceki döneminden edindiği bilgiler ve yeterli uyarılarla fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak oldukça hızlı geliştiğini belirtiyorlar.

3-6 yaş çocuğu neler yapabilir?

3 yaşını dolduran çocuklar hem fiziksel hem de zihinsel özellikleri bakımından oldukça gelişmiş durumdadır. El becerileri oldukça gelişmiştir. Kalem kullanmaya, çizgiler çizmeye başlarlar. Dış dünyaya ve olgulara ilişkin sorular sorarlar ve çok meraklıdırlar. Sosyal anlamda çok gelişmişlerdir. Başka çocuklarla bir arada olmaktan keyif duyarlar. Benmerkezçilik daha da azalmış olduğu için grup oyunlarında daha az sorun yaşarlar.

Kendi isteklerinin yerine getirilmesi konusunda ısrarcı olduğunda grup tarafından kabul görmediğini fark etmeye başlar. Ayrıca zihinsel gelişimi için çocukların sorularına uygun ve doğru yanıtlar bulmaları, öğrenme isteklerinin kırılmaması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu dönemde çocukların çok hareketlenirler ve tehlikelere maruz kalma olasılıkları da artar.

5 yaşına gelen çocuklar artık yetişkine çok daha az ihtiyaç duyar hale gelmişlerdir. Bu dönemde anne-babanın görevi çocuğun tüm yetenek ve ilgilerinin gelişmesine fırsat vermek ve onun otonomisini tamamıyla destekleyerek yaşına uygun sorumluluklar almasını sağlamaktır. Bu nedenle giyinme, temizlik vb gibi kendi özbakımının neredeyse tamamını kendi karşılamalı ve oda toplamak, eşya yerleştirmek, yemeğin hazırlanmasına-toplanmasına yardım vb gibi evde bazı görevleri olmalıdır. Bu çocuğun kendine güvenmesi, değerli ve önemli hissetmesi açısından çok önem taşımaktadır.

Bu dönemde çocukların ilgilerinde de artış olur. Kitaplar, resim, müzik, doğa daha fazla ilgilerini çekmeye başlar ve birçok şeyi keşfetmek için deneyler yapmak isterler. Meraklarını gidermelerine olanak veren deneyimler sunmak ve resim malzemeleri almak, değişik müzik aletleriyle tanışmasına fırsat vermek gerekmektedir.

6 yaş, çocuğun bebeksi özelliklerden neredeyse tamamen kurtulup mantıklı ve realist olmaya başladığı bir dönemdir. Bu dö-

Çağdaş ailelerde baba da anne kadar çocuğun eğitimini üstlenmeli!

Modern çağ, teknolojik devrimlerin yanı sıra aile yapısında da önemli değişikliklere yol açmıştır. Geleneksel ailede baba, ailenin finansal kaynaklarını sağlamak ve aile içi düzeni kontrol etmekle yükümlüken; anne, çocuk eğitimi ve ev halkının bakımından sorumluydu. Günümüz ailelerinde annenin toplumsal yaşama ve iş hayatına katılımıyla bu görev dağılımı değişikliğe uğramış, babaların da çocuk eğitimi ve ev yaşamına daha aktif katılımını zorunlu kılmıştır.

Babalar, erkeksi özellikleriyle anneden farklı olup, çocuk için bambaşka bir önem arz etmektedir. Baba figürü çocuğa bu farkı yaşatarak onun kadın ve erkek rol modellerini ayırt etmesini sağlamaktadır. Ayrıca anne ve çocuk arasında doğum öncesine dayanan tabii bağın bir bağımlılığa dönüşmesini engelleyebilmektedir. Böylece çocuk iki ebeveyninden de sevgi, bakım ve ilgi görebilmekte ve her ikisi ile de sağlıklı bağlanma yaşayabilmektedir. Baba, çocuğun anneden ayrılmasını kolaylaştırıp, kendi cinsel kimliğini oluşturması için onu hazırlamaktadır.

Babanın çocuğun yaşamında etkin rol alması güvenli bağlanma ve cinsel rol kazanımı ile de sınırlı kalmamaktadır. Babalar çocuğun kaba motor becerilerini, motivasyonunu, azmini, analitik düşünce yapısını, zekâsını, sözel becerisini ve akademik başarısını olumlu etkilemektedir. Etkin baba figürünün olduğu ailelerde çocuklar daha çok iç denetim geliştirip, daha olgun ve bağımsız davranışlar sergilemektedirler. Temelde babalar da, tıpkı anneler gibi, çocuklarına bakım verme potansiyeline sahiptirler. Yani bebeklerin beden dilini çözümlüyor, doğru tepkide bulunabilmektedirler. Ancak bazı durumlarda babaların bu yetilerini kullanmadıkları olur. Gerilim yüklü bir çift ilişkisi bunda etken olabilir. Ya da bazı durumlarda babalar erkeklik rolleri ile bakım vermeyi bağdaştıramazlar. Günümüz büyükşehirlerinin ağır iş

temposu da babaların işini zorlaştıran etmenlerdendir. Özet olarak baba olmak günümüzde geçmişe oranla daha çetrefilli ama bir o kadar da önemli olmaktadır. Bu durumda, etkin bir baba olmak için neler yapılabilir?

Etkin baba olmanın yolları:

- Çocuğunuzla spor yapın.
- Ev işlerine beraberce katılın. Mutlaka her çocuğun ev yaşantısında sorumlu olduğu bir alan olsun: Örneğin, çöpleri dökmek.
- Çocuğunuzun katıldığı müzik grubu ya da spor kulübünde aktif görev alın. Örneğin, şoförlük yapın, çalışmalara bir kutu kurabiye ile destek olun.
- TV ve internet kullanımını kontrol altında tutun. Kuşkusuz "TV'yi kapa" yerine "Gel seninle şunu yapalım" cümlesi çok daha etkili olacaktır.
- Ortak bir hobiniz olsun. Ör: model oyuncak yapımı, puzzle v.s.
- Birlikte alışverişe çıkın. Bırakın o ödese ya da para üstünü saysın. Ürünler arasında fiyat karşılaştırması yapın.
- Bakımını yapabileceği bir çiçek ekin ya da evcil hayvan edin (tabi sizin desteğinizle).
- Toplumdaki davranışlarınızla ona örnek olun.
- Çocuklarınızın arkadaşlarıyla tanışın.
- Çocuklarınızın arkadaşları sizinle olmaktan keyif duyusun, konuksever bir atmosfer yaratın. Örneğin, bir kutu kuru pasta ve limonata keyif verecektir.
- Çocukların yetişkin sohbetlerine katılmasına izin verin. Böylece kendi iletişim becerilerine olan güvenleri gelişecektir.
- Çocuğunuzun mental becerilerini geliştirin. Bağımsız düşünen bir birey olma cesaretini gösterebilirsiniz. Bunun için televizyondan faydalanabilirsiniz. Beraber izlediğiniz bir programı baz alarak ona sorular sorun. "Sence, neden böyle davrandı?" "Neler hissetmiş olabilir?" "Şu an gittikleri yer neresi?" "Sen olsan nasıl davranırdın?" gibi.
- Çocuğunuza derslerinde yardımcı olun, ancak çözümlü siz bulmayın, çözümü bulmasında yol gösterici olun.
- Çocuğunuzun gayretini övün, destekleyin. Başarılı bir sonuç olarak değil süreç olarak ele alın. Bu saydıklarımızın yarısını dahi yapıyorsanız, bilin ki siz, baba olma işinizde gayet başarılısınız.

ÖZEL ALEV OKULLARI

anne
bebek

anneler ve babalar için

nemde çocuk anne-babasının birçok duygu ve düşüncesini paylayabilecek ve onlarla fikir alışverişinde bulunabilecek olgunluktadır. Hem anne-babasıyla arkadaş olabilir ama bir yandan da disipline ve kontrole ihtiyaç duyar. Sorumluluk alabilir. Evdeki ve okuldaki kurallara uyabilir. Kendini tanıma ve kanıtlama ihtiyacıdır. Bu nedenle başardığı ve çabaladığı konularda onu desteklemek ve ödüllendirmek olumlu yönlerini pekiştirmek açısından önem taşır. Arkadaşlık çok önemlidir. Sık sık yaşlılarıyla birlikte olmak ister. Değişik sosyal ortamlara ihtiyaç duyar.

Anaokulu çocuğa neler kazandırır?

Çocuk için önemli bir sosyal deneyim olan anaokulu, onun için bir düzen içinde grup halinde hareket etmeyi, sabretmeyi öğrendiği bir yerdir. Her ihtiyacının hemen karşılandığı ve kendi isteklerine göre davrandığı evinden farklı olarak bir düzen içinde yaşamaya attığı ilk adımdır. Belli saatte yatmayı kalkmayı, yemeyi ve günü planlamayı öğrenmeye başlar. Düzenli ve sürekli arkadaşları olur. arkadaşlığın ve paylaşmanın önemini öğrenmeye başlar. Anne babanın dışında hayatında önemli yeri olacak insanlarla iletişim kurmaya başlar. Bu iletişimi nasıl sürdürmesi gerektiğinin ilk deneyimlerini yaşamaya başlar. Sorunlarla nasıl mücadele etmesi gerektiğini deneyimler. Yaşayarak, deneyerek öğrenme fırsatı elde eder. Yuvada her türlü bilgi grup halinde ve çocukların tüm duyularına hitap edecek tarzda verildiğinden, evdeki düzensiz ve parça parça öğrenmeden farklıdır. Sistemli ve bir plana göre verilen eğitim daha kalıcı ve çocuğu düşünmeye yönelten bir eğitimidir. Bu çocukta sürekli ve yeni şeyler öğrenme ve öğrendiklerinden mutlu olma duygusu uyandırır.

Anaokulu ne gibi özelliklere sahip olmalıdır?

Anaokulu ve yuvaların çocukların bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal gelişimlerini ve dil gelişimlerini destekleyici bir program uygulamaları ve bu programı uygun koşullarda sunmaları gerekmektedir.

Çocuklar hem eğlenmeli, hem öğrenmeli hem de yeni ilgi alanları bulmalıdırlar. Öğrenirken eğitim hayatlarının temeli olan birlikte hareket edebilme, grupla birlikte karar alabilme, sıra bekleme, kendini grup içinde ifade edebilme, ihtiyaçlarını ifade etme, belirlenen kuralları öğrenme ve bu kurallara-sınırlara uyma gibi becerileri kazanmaları da önemlidir.

Programın uygulanması aşamasında yuva personelinin deneyim ve eğitimleri de çok önemli olmaktadır. Anaokulunda daimi bir pedagoğ veya çocuk gelişimi konusunda deneyimli bir psikoloğun bulunması yuva seçiminde birinci koşul olmalıdır.

Temizlik ve fiziksel ortam zaten anne-babaların dikkat ettikleri ve fark etmekte zorlandıkları özelliklerdir. Burada da dikkat edilmesi gereken şey fizik ortamın nasıl düzenlendiğidir. Örneğin çocuklar hangi aktivite sırasında nerede bulunuyorlar? Bu ortamlar o aktivitenin rahatça gerçekleşmesi için uygun ortamları mı? (örneğin boya yapılan yerde zeminin halı olması hem çocukların rahatı hem de hijyen açısından uygun olmayabilir) Merdivenler ne kadar korunaklı? Bahçe ve bahçedeki oyun malzemeleri tüm çocukların kullanımına açık mı ve çocuk sayısına oranlandığında yeterli mi? Oyuncak çeşitliliği var mı? Hangi malzemeler kullanılıyor? Boyalar vs çocukların ağızına almaları durumunda zararlı olabilecek nitelikte mi? Oyuncaklar ve diğer eğitim malzemeleri gerçekten kullanılıyorlar mı? Serbest oyun zamanlarında ve bahçe saatinde çocuklarla ilgilenen personel sayısı da önemlidir. Çünkü çocuklar açık alanda daha hareketli olmakta ve zarar görme olasılıkları artmaktadır. Bu nedenle bahçe saatlerinde ve hareketli oyunlar sırasında normalde var olan öğretmen ve eğitimci sayısının takviye edilmesi önemli olmaktadır.

Çok önemli bir konu da sınıf mevcududur. Okul öncesi sınıflar 3 yaşta 10-12 civarı olmalıdır. Daha fazla sayıda çocuk için tek öğretmen yeterli olmamaktadır. 4 ve 5 yaş grubunda bu sayının biraz daha üzerine çıkılabilir.